

Стремежът ни към справедливост

Справедливостта е дума, която има огромно значение за цялото човечество и за всеки е важно не да чуе думата „Справедливост”, а да я почувства!

Справедливостта може да се прояви във всяка сфера на живота, където се сблъскват взаимоотношенията на хората. Справедливостта има различно значение за всеки индивид и се променя според обстоятелствата, в които живее, положението, което заема той в обществото и властта, с която разполага. Нас обаче ни вълнува главно това, дали дадено нещо е справедливо за нас самите – като например – справедливо наказание, справедлива награда, справедливо отношение, справедливо възнаграждение и др.

Справедливостта очертава човешките взаимоотношения. Тя е... за човешкото добро. Прямо дали дадено нещо е добро или зло се определя дали е справедливо или не е.

Справедливостта за един човек е несправедливост за друг и това се дължи на различните гледни точки. Затова справедливостта е субективна категория и няма точно определени граници. Например: „Какво е справедливо наказание?” – това е, което най-точно отговаря на извършеното престъпление. Но това е справедливо спрямо пострадалия, а спрямо наказаниа едва ли е точно така. Именно заради това справедливостта няма равенство между различните страни. Но има общоприети норми за справедливост, които трябва да се спазват навсякъде – и в политиката, и в религията, и в правото и в човешките взаимоотношения. В противен случай би настъпил пълен хаос.

През времето различния начин на управление е показвало различните си възприемания за справедливост – при социализма справедливостта се е осъществявала чрез равенство, докато при демокрацията справедливостта е равна на заслуженото и работното.

Справедливостта е необятна и всеобхватна нравствена категория, бушуваща в умовете. Всеки е усещал поривът, чувството и вътрешният си вроден стремеж към справедливост.

Справедливостта е по-висша ценност от правото. И ако то престане да бъде справедливо, тогава ще престане да бъде право. Справедливостта може да е общочовешка, колективна и чисто лична. Така правото се подчинява на официалната приета за общочовешка справедливост.

Справедлив ли е Бог? Според Библията той винаги е справедлив, независимо дали прощава или наказва. Религиозното разбиране за справедливост обаче понякога противоречи на истината в човешката история. Колко хора съзнателно биха си дали и другата буза, ако ми ударят едната. Колко биха го сметнали за справедливо. Едва ли

има такъв, който с благородство ще отстъпи пред противника си и ще се чувства щастлив и победител.

Справедливи ли са децата спрямо родителите си и получават ли родителите справедливата награда? – Цял живот родителите отдават на децата си – да ги възпитат, да ги образуват, а каква отплата получават те от своите деца? Справедливо ли е децата да лъжат и да мамят своите родители? Справедливо ли е хората да полагат един и същи труд на различни места, а да получават различни признания и възнаграждения? Справедлива ли е съдбата към невинните хора, които загиват по време на война, или пък към хората, които са загинали при природно бедствие или са останали без дом.

Коренът на думата справедливост е правда, а правда е стремежът всичко да бъде правилно и злото и доброто да бъдат равни. Но тук отново излиза въпросът за справедливостта и несправедливостта. Хищникът справедлив ли е към своята плячка? Но той няма избор, защото следва инстинктите си. При хората нещата би трябвало да са по-различни. Все пак ние разбираме същността на думата „справедливост”. И все пак човек трябва да е малко егоист сам за себе си, като не забравя, че е част от обществото. И всеки има своята истина и своята справедливост. Всеки оправдава пред себе си своята несправедливост към другия, защото може би без нея не би оцелял, не би се наложил.

И още един последен пример:

Още от раждането ни учат да различаваме кое е добро и кое е лошо, кое е справедливо и кое не. Родителите ни не учат, че те ни мислят само доброто, справедливото. Но едва ли всички смятат, че това е така? След това в детската градина ни учат – „че не е хубаво да взимаме играчката на друго дете, но когато то вземе твоята и видиш, че за него няма същите последствия, се запитваш защо е така и дали това е справедливо спрямо теб? И продължаваме. В училище ни учат, че всички са равни и че получаваш това, което сам си си заслужил. И точно си го осъзнал и виждаш, че за някой е справедливо да получава нещо без да си го е заслужил, а за друг не е така. После започваш да работиш и разбираш различните гледни точки, тази на работодателя и тази на работника. Някои работодатели смятат, че работниците са мързеливи и не заслужават много докато работниците смятат, как шефовете им карат хубави коли.

Съгласно Конституцията на Република България съдебната власт защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата. Съдебната власт е независима и правосъдието се осъществява в името на народа. При осъществяване на своите функции съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и следователите се подчиняват само на закона. Съдебната власт се схваща като специализирана дейност, която се осъществява от съда, или дейност, свързана с реализиране на правосъдие от органите на съдебната власт съдилища, прокуратура и следствие. Най-важните и функции се разпознават като:

независимост от всички останали власти, спазване на законността, реализиране на

правото на гражданите чрез съда и прокуратурата да обвиняват държавни и политически лидери, засилената роля на съдебните заседатели, независимост на следствието, правото на гражданите от адвокатска защита, равенство на всички граждани пред закона и съда и др.

Ето това всичко доказва фактът, че човек оценява всичко спрямо това, което той има, т.е. дали нещо е справедливо или не е. Знанията, опита, уменията и моралът те карат да бъдеш по-справедлив в общочовешкия смисъл.

Христина Кунчева

Професионална гимназия по икономика и мениджмънт

Град Пазарджик

11а клас